

Onderwerp **Actualisatie bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum**

Registratienr 5558082 Steller/telnr. **5.1.2e** Bijlagen 3 Fatale datum 30-4-2016

Portefeuillehouder De Rook Overlegd met

Voorstel voor agendering Discussiedeel Conformdeel
 Classificatie Openbaar Intern Vertrouwelijk Geheim
 Publiciteit Persbericht Persconferentie:
 Geen publiciteit, want

Voorgesteld collegebesluit

Het college besluit:

1. De raad voor te stellen:

- I. de geactualiseerde bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum vast te stellen en de totale kosten van het project Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum te bepalen op € 253.810.394,-;
- II. de kosten te dekken uit:
 - a. bijdrage Concern € 31,25 miljoen (kapitaallasten te dekken uit structureel nieuw beleid 2005 € 284.000,-, structureel nieuw beleid 2006 € 300.000,-, structureel nieuw beleid 2007 € 400.000,-, structureel beleid 2008 € 400.000,-, structureel nieuw beleid 2009 € 400.000,-, structureel nieuw beleid 2010 € 400.000,-), correctie nieuw beleid 2012 -€ 94.000,-, correctie nieuw beleid 2013 -€ 141.000,-;
 - b. archeologie € 2,60 miljoen;
 - c. bijdrage ISV-subsidie t.b.v. Fietskelder + stadsmeierrechten € 5,05 miljoen;
 - d. bijdrage REP-subsidie € 35,00 miljoen;
 - e. bijdrage provincie voor renteschade € 0,29 miljoen;
 - f. bijdrage EFRO-subsidie € 8,90 miljoen;
 - g. opbrengstwaarde grond- en parkeerexploitatie € 81,68 miljoen;
 - h. huuropbrengst Forum € 21,00 miljoen;
 - i. bijdrage Vindicat voor kelder € 0,91 miljoen;
 - j. bijdrage uit exploitatie Groninger Forum € 0,43 miljoen voor al aanbesteed deel interieur;
 - k. bijdrage Vindicat voor extra wensen € 0,12 miljoen;
 - l. bijdrage Vindicat voor extra wensen € 0,05 miljoen;
 - m. bijdrage uit exploitatie Groninger Forum € 0,48 miljoen voor vergroten restaurant;
 - n. bijdrage van € 0,27 miljoen parkeerbedrijf voor LED-verlichting;
 - o. bijdrage uit exploitatie Groninger Forum van € 0,23 miljoen voor meerkosten Stripmuseum;
 - p. bijdrage van 68,0 miljoen van NAM.
- III. de meerkosten van investeringen in het Groninger Forum ten behoeve van de aanpassingen van het Stripmuseum te dekken uit de exploitatie van het Groninger Forum en hiertoe een aanvullend uitvoeringskrediet van € 229.250,- beschikbaar te stellen voor project Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum. Met het onder dit besluitpunt genoemde aanvullende krediet komt het totaal verstrekte krediet op € 253.810.394,-;
- IV. geheimhouding te bekrachtigen ten aanzien van bijlagen, juncto artikel 25 lid 3 Gemeentewet;
- V. de gemeentebegroting 2016 op programmaniveau overeenkomstig te wijzigen;
- VI. gelet op artikel 25, lid 2 Gemeentewet de door het college opgelegde geheimhoudingsplicht voor de bijlagen 1 en 2 te bekrachtigen;

2. het desbetreffende raadsvoorstel hiertoe vast te stellen;

Agendering collegevergadering	Datum	☐ Discussie ☐ Conform			
		Gemeentesecretaris	Paraaf	Datum	
Portefeuillehouder	Paraaf	Datum	Afgehandeld en naar archief	Paraaf	Datum

Vervolg voorgesteld collegebesluit

3. de met de herziening vrijgekomen algemene projectreserve voor een bedrag van € 3,751 miljoen tijdelijk toe te voegen aan het beschikbare weerstandsvermogen ter afdekking van het benodigd weerstandsvermogen voor complexe subsidies van het project Grote Markt oostzijde/Groninger Forum. Het bedrag blijft gereserveerd binnen de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum. Dit besluit geldt voor de periode zolang er weerstandsvermogen benodigd is voor deze subsidies;
4. het resterende bedrag van de vrijgekomen projectreserve à € 1,449 miljoen binnen de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum vooralsnog te reserveren voor de afwerking van het Groninger Forum;
5. het parkeerbedrijf de opdracht te verstrekken vooruitlopend op de ingebruikname van de parkeergarage de opbrengstwaarde op basis van huidige inzichten te onderzoeken;
6. VGM (SSC1) de opdracht te verstrekken vooruitlopend op de ingebruikname van het Groninger Forum de gebouwexploitatie te herijken op basis van de huidige inzichten;
7. DMO de opdracht te verstrekken vooruitlopend op de ingebruikname van het Groninger Forum zorg te dragen voor een hernieuwde exploitatiebegroting op te stellen door St. Groninger Forum;
8. de begroting 2016 op deelprogrammaniveau overeenkomstig te wijzigen;
9. de bijlagen 1 en 2 en 3 bij het raadsvoorstel onder oplegging van de geheimhoudingsplicht aan de raad te overleggen.

Samenvatting

De bouw- en grondexploitatie van de gebiedsontwikkeling Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum wordt jaarlijks geactualiseerd. In deze exploitatie is de actuele financiële situatie verwerkt en worden de risico's en kansen beschreven. De door u vast te stellen bouw- en grondexploitatie is opnieuw sluitend.

Het afgelopen jaar heeft nagenoeg volledig in het teken gestaan van de onderzoeken naar het aardbevingsbestendig maken van het Groninger Forum en de onderhandelingen daarover met NAM en BAM. Met beide partijen zijn hierover contracten gesloten. Beide zijn conform toezeggingen aan de raad verwerkt in de Bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum.

Het project Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum is inmiddels ruim 14 jaar onderweg sinds de eerste planvorming. Er is nog circa 3 jaar te gaan voordat het Groninger Forum geopend gaat worden. In deze nota wordt in het kort de stand van zaken van project Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum per deelgebied beschreven. Er zijn drie deelgebieden te onderscheiden, namelijk:

1. Groninger Forum, garage, fietsenkelder en inrichting Nieuwe Markt;
2. Nieuwe Oostwand inclusief Vindicat;
3. Nieuwe Markt zuidzijde.

Er wordt gestreefd naar de realisatie van de belangrijkste projectonderdelen in 2018. De financieel-administratieve afsluiting van het project wordt niet eerder dan 2020 verwacht. De projectplanning kent de volgende mijlpalen:

- Oplevering bouw Nieuwe Markt zuidzijde, 2017;
- Start bouw nieuwe Oostwand, medio 2018;
- Inrichting Nieuwe Markt, gefaseerd in 2016 t/m 2018;
- Oplevering Groninger Forum, Parkeergarage en Fietsenstalling, eind 2018;
- Opening Forum, 2019;
- Oplevering nieuwe Oostwand, 2019.

Aanleiding en doel

Met het jaarlijks aanbieden van de Bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum legt u financiële verantwoording af aan de raad over het project.

Het afgelopen jaar heeft nagenoeg volledig in het teken gestaan van de onderzoeken naar het aardbevingsbestendig maken van het Groninger Forum en de onderhandelingen daarover met NAM en BAM. Met beide partijen zijn hierover contracten gesloten. Beide zijn conform toezeggingen aan de raad verwerkt in de Bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum.

In juli is het contract met Vapiano getekend. Voor de ontwikkeling Nieuwe Markt zuidzijde (NMZZ) was dit een belangrijke mijlpaal. In november zijn we gestart met de sloop van het laatste deel van de Naberpassage (ingang Poelestraat) en is begonnen met het strippen van Poelestraat 16.

De plannen voor de inrichting van het nieuwe stadsplein de Nieuwe Markt zijn gereed voor inspraak en zullen het inspraaktraject nog voor de zomer doorlopen nadat u deze vrij geeft voor inspraak. Met de motie 'Economische effecten Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum' van 23 juni 2010 verzocht de raad u hun periodiek te informeren over de economische gevolgen van de ontwikkeling Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum. Zoals toegezegd, gaat u in bijgevoegd raadsvoorstel nader in op de effecten van de investeringen en geeft u uitvoering aan de motie. Dit is verwerkt onder de paragraaf 'Economisch belang van de komst van het Groninger Forum'.

Alle positieve en negatieve financiële gevolgen van ontwikkelingen en voortschrijdende inzichten zijn vertaald in deze geactualiseerde bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum. U biedt wederom een sluitende exploitatie aan. In bijlage 2 bij het raadsvoorstel is een overzicht gegeven van de voor- en nadelige resultaten.

Omdat openbaarmaking van de informatie in de bijlagen bij het raadsvoorstel schade kan toebrengen aan de economische en financiële belangen van de gemeente, overlegt u de inhoud van deze bijlagen conform artikel 25, lid 2 Gemeentewet onder oplegging van de geheimhoudingsplicht met het verzoek de voorlopig opgelegde geheimhoudingsplicht te bekrachtigen in de eerstvolgende raadsvergadering.

Kader

De ontwikkeling van het plangebied Grote Markt oostzijde/Groninger Forum beslaat, van planvorming tot aan realisatie en ingebruikname, een periode van ruim 18 jaar. Het is duidelijk dat een project van een dergelijke importantie en impact niet van de ene op de andere dag gerealiseerd is. Dit vraagt tijd en een reeks van consistente besluiten welke door uw college het afgelopen decennium aan de raad zijn voorgelegd.

Gebiedsontwikkeling in de Groningse binnenstad leidt aantoonbaar tot concrete initiatieven, indirecte effecten, nieuwe investeringen, tijdelijke en structurele werkgelegenheid, winkelomzetten en vastgoedwaarde. De gebiedsontwikkeling Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum boort in Groningen nieuwe markten en initiatieven aan. Publieke investeringen leiden zonder twijfel tot de versterking van de draagkracht van de betrokken partners. De bibliotheek versterkt zijn fundament, Images krijgt er filmzalen bij, er wordt een nieuwe markt voor congressen aangeboden en toeristen - waaronder museumbezoekers - verlengen hun verblijf in stad en regio. Tegelijkertijd krijgt de binnenstad van Groningen een creatieve impuls, wordt het verblijfsklimaat in de binnenstad aantrekkelijker met een derde plein, meer terrassen en nieuwe horeca en winkels. Commerciële partijen worden uitgedaagd om extra vloeroppervlak in te vullen met een complementair en concurrerend aanbod. Die opwaartse beweging is van cruciaal belang voor de ontwikkeling van de binnenstad van Groningen.

Mogelijke oplossingen

N.v.t.

Maatschappelijk draagvlak en participatie

Het project kent vanaf 2001 een uitgebreide traditie om de burgers te betrekken d.m.v. voorlichting, inspraak en participatie met o.a. een referendum in 2005 en een publieksenquete in 2007. Momenteel bevinden we ons in de uitvoeringsfase. Gedurende het uitvoeringsproces wordt opnieuw veel aandacht aan de communicatie besteed. Zowel richting de direct betrokkenen (omwonenden, bedrijven en instanties) als de overige Stadgers en de vele belangstellenden van buiten de stad. Op de Grote Markt is hiervoor een informatiecentrum gebouwd, waar niet alleen de voortgang van het project gevolgd kan worden, maar waar men ook met vragen terecht kan. Het informatiecentrum functioneert sinds november 2011. Met de direct omwonenden en de ondernemers rondom de bouwplaats vindt de communicatie plaats via vertegenwoordigers die plaats hebben in de klankbordgroep. Of via het huis-aan-huis bezorgen van brieven.

Burgers kunnen op elk moment van de dag actuele informatie over het project Grote Markt oostzijde/Groninger Forum raadplegen op de projectwebsite: <http://gemeente.groningen.nl/grote-markt-oostzijde>. Via deze site kan men zich ook abonneren op de digitale nieuwsbrief Groningen Vernieuwt die wekelijks verschijnt met actuele informatie betreffende de voortgang van het project en de werkzaamheden die in de week daarop worden verricht. Ook via facebook en twitter worden geregeld updates verstuurd. Op OOGtv wordt elke twee weken het programma 'Achter de Rooilijn' uitgezonden over de voortgang van de werkzaamheden

Financiële consequenties

De raad wordt gevraagd de voorliggende geactualiseerde bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum vast te stellen als financieel kader waarbinnen het project dient te worden gerealiseerd.

De voorliggende bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum is een actualisatie van de bouw- en grondexploitatie die in november 2014 door de raad is vastgesteld. De bouw- en grondexploitatie omvat een raming van de kosten en opbrengsten en een afbakening ten opzichte van andere projecten. De bouw- en grondexploitatie is mede gebaseerd op een uitgebreide risicoanalyse. De in deze bouw- en grondexploitatie genoemde bedragen, uitgangspunten en randvoorwaarden vormen het kader voor de verdere aansturing en financiële bewaking van het project.

Sluitende projectbegroting

De huidige exploitatie gaat evenals voorgaande jaren uit van een sluitend financieel resultaat. De geraamde kosten zijn met de opbrengsten in evenwicht. Zowel de kosten als de opbrengsten zijn verhoogd vanwege het aardbevingsbestendig bouwen van het Forum. De totale investeringskosten van het project Grote Markt oostzijde/Groninger Forum worden geraamd op circa € 256,26 miljoen op eindwaarde 31-12-2020. De opbrengsten en bijdragen worden eveneens geraamd op € 256,26 miljoen op eindwaarde 31-12-2020.

Aardbevingsbestendig bouwen Groninger Forum

De van de NAM ontvangen € 68 miljoen en de met BAM overeengekomen afspraken over meerwerk, schadevergoeding, planning en risicoverdeling zijn verwerkt in de bouw- en grondexploitatie. Hiermee is het grootste deel van de financiële gevolgen van het aardbevingsbestendig bouwen thans goed te begroten en verwerkt. In de bijgevoegde verschillenanalyse (bijlage 2) kunt u lezen tot welke verschillen dit in de bouw- en grondexploitatie heeft geleid.

Voor een aantal schadecomponenten is de definitieve schadeomvang nu nog niet vastgesteld, omdat hiervoor het ontwerp nog verder moet worden uitgewerkt of nadere besprekingen met derden noodzakelijk zijn. In de bijgevoegde verschillenanalyse (bijlage 2) kunt u lezen om welke meerkosten en schadeclaims dit gaat. Voor deze meerkosten en schadeclaims is een 'voorlopige reservering' in de bouw- en grondexploitatie opgenomen.

Meerkosten Stripmuseum

De stichting Groninger Forum heeft aangegeven onder andere het Stripmuseum te integreren in het concept. Om het Groninger Forum geschikt te maken voor het Stripmuseum zijn extra investeringen van € 229.500,= noodzakelijk. De opbrengstwaarde voor de Bouw- en grond exploitatie Grote Markt oostzijde/Groninger Forum (overnamesom door het SSC) is met hetzelfde bedrag opgehoogd, zodat de extra investering voor de bouw- en grondexploitatie budgetneutraal is. De extra investering wordt door het SSC vervolgens door middel van een opslag op de huur doorberekend aan stichting Groninger Forum, die op haar beurt de extra huur als ook de inkomstenverwachting van het Stripmuseum in haar exploitatie verwerkt. Omdat het hier om een scopewijziging gaat is het formeel noodzakelijk dat uw raad hiervoor een aanvullend krediet beschikbaar stelt.

Verschillen met bouw- en grondexploitatie 2014.

Op basis van gerealiseerde voortgang, gewijzigde omstandigheden en voortschrijdend inzicht zijn naast de verschillen als gevolg van aardbevingsbestendig bouwen enkele verschillen in de kosten en opbrengsten opgetreden. In de verschillenanalyse (bijlage 2) kunt u lezen om welke verschillen het gaat. Als gevolg van over de gehele linie gunstige ontwikkelingen is de projectreserve toegenomen met circa € 5,2 miljoen.

Lager benodigd weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen (weerstandsvermogen na 10% concernafslag) dat op grondbedrijfniveau naast de in de bouw- en grondexploitatie opgenomen reserves wordt gereserveerd is herberekend. Het totaal benodigde weerstandsvermogen neemt af met ca € 0,6 miljoen. Het benodigd weerstandsvermogen was € 6,143 miljoen en wordt € 5,529 miljoen.

Benutting toegenomen algemene projectreserve

De projectreserve is met circa € 5,2 miljoen toegenomen. Uit de risicoanalyse blijkt dat het nu niet nodig is om deze toegenomen projectreserve in te zetten voor reguliere projectrisico's.

Voorgesteld wordt de toegenomen algemene projectreserve deels (tijdelijk) te benutten om een deel van het benodigd weerstandsvermogen mee af te dekken. In het benodigd weerstandsvermogen is een component opgenomen van € 3,751 miljoen ter afdekking van risico's verband houdende met complexe subsidies van dit project te weten de EFRO- en de REP-subsidie. Voorgesteld wordt om dit deel van het benodigd weerstandsvermogen zo lang als nodig is af te dekken met de toegenomen algemene projectreserve. Indien uw college besluit tot de hierboven beschreven maatregel, neemt het beschikbare weerstandsvermogen daarmee toe (feitelijk wordt de buffer in de grondexploitatie dan onderdeel van het beschikbare weerstandsvermogen zoals opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen van begroting en rekening). Dit leidt dus tot een verbetering van het gemeentelijke weerstandsvermogen met 3,751 miljoen euro. Besluitpunt 3 heeft betrekking op bovengenoemde voorstel.

Ten opzichte van de vorige herziening neemt het benodigd weerstandsvermogen van deze bouw- en grondexploitatie iets af (van € 6,122 miljoen naar € 5,529 miljoen; dit is een afname van € 0,593 miljoen). Daarnaast wordt voorgesteld het restant van de toegenomen projectreserve te reserveren voor de afwerking van het Groninger Forum. Hiermee worden zaken bedoeld die op het grensvlak van gebouw en inrichting liggen en thans niet in de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum zijn opgenomen. Het gaat dan om een reservepost van vooralsnog € 1,449 miljoen. Besluitpunt 4 heeft betrekking op deze maatregel.

Aandachtspunt exploitatiefase parkeergarage

Met het parkeerbedrijf is in 2010 afgesproken dat de garage direct na oplevering wordt overgedragen voor een overnamesom gelijk aan de opbrengstwaardeberekening uit 2010. De uitgangspunten van de door u op 23 juni 2010 opbrengstwaardeberekening zijn niet gewijzigd. De overnamesom bedraagt op basis hiervan na een correctie uit 2014 betrekking hebbend op onder andere het aantal te realiseren parkeerplaatsen € 68,66 miljoen. De Forumgarage is vooruitlopend op de daadwerkelijke exploitatie opgenomen in de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf. Het parkeerbedrijf gaat in haar meerjarenprognose voor wat betreft de kapitaalslasten uit van deze hierboven genoemde overnamesom, maar gaat in haar opbrengstenraming uit van een lagere opbrengstverwachting. Dit laatste op basis van een veranderende automobiliteit en parkeergedrag van de consument en gewijzigde inzichten mede als gevolg van gewijzigd beleid zoals extra P&R en handhaving parkeren op straat. Door onder andere een lagere rente kan het parkeerbedrijf in de meerjarenprognose tot op heden een lagere opbrengstverwachting opvangen zo blijkt uit de meerjarenprognose van het parkeerbedrijf. Dit neemt niet weg dat er bij de overdracht van de garage naar het parkeerbedrijf toch een financieel probleem kan ontstaan. Indien de accountant t.z.t. het standpunt inneemt dat de opbrengstwaarde-berekening van 2010 voorafgaand aan de exploitatie moet worden geactualiseerd om zodoende een maximale boekwaarde vast te

kunnen stellen, dan kan als gevolg van de lagere opbrengstverwachting een eenmalige afboeking op de overnamesom bij het parkeerbedrijf noodzakelijk zijn.

Het parkeerbedrijf heeft nog geen geactualiseerde berekening gemaakt van de verwachte opbrengstwaarde van de garage. Wel is tot nu toe binnen het parkeerbedrijf op grond van onderstaand besluit gereserveerd. Vanaf de start van de uitvoering van het Groninger Forum en de garage is een bestemmingsreserve getroffen, die jaarlijks met € 0,7 miljoen uit de algemene middelen wordt gevoed tot een bedrag van € 6,2 mln (besluit RO 10.2255998, 23 juni 2010). Deze reserve is bedoeld om eventuele lagere opbrengsten door een lagere bezettingsgraad in de parkeergarage te kunnen opvangen.

Wij stellen voor dat u het parkeerbedrijf de opdracht verstrekt om vooruitlopend op de ingebruikname in 2018 te onderzoeken of het bovengenoemde knelpunt zich gaat voordoen, door op basis van huidige inzichten met betrekking tot verwachte parkeeropbrengsten en renteontwikkelingen de voor de accountant relevante opbrengstwaardeberekening van de garage te actualiseren. Op deze wijze bent u er van verzekerd dat een eventueel knelpunt ruim voor de opening van de garage bij u bekend is.

Aandachtspunt exploitatiefase Groninger Forum

Het Groninger Forum zal na realisatie vanuit het project worden overgedragen aan het SSC (VGM). VGM neemt vervolgens de gebouwexploitatie waaronder het meerjarenonderhoud voor haar rekening en verhuurt het Groninger Forum aan de Stichting Groninger Forum. In de bouw- en grondexploitatie wordt rekening gehouden met een overdrachtsom naar VGM van oorspronkelijk € 21,0 miljoen, die als gevolg van een aantal extra wensen van de Stichting Groninger Forum in de periode 2013 t/m 2016 met inachtneming van de aanpassingen voor het Stripmuseum is opgehoogd tot € 22,1 miljoen. De overdrachtsom wordt door VGM verwerkt in de huurberekening voor de Stichting Groninger Forum en werkt daarmee indirect door in de jaarlijkse exploitatiebegroting van de Stichting Groninger Forum.

Belangrijk aandachtspunt voor de komende periode is de inrichting van het Groninger Forum. De inrichting zal door de gemeente worden gefinancierd. Er is nog geen inrichtingsbegroting vastgesteld en nog geen krediet voor de inrichting verstrekt. Het lijkt een goede mogelijkheid om de inrichting via de bouw- en grondexploitatie te realiseren en vervolgens in de overdrachtsom en huurberekening te verwerken. Dit zou leiden tot een neutrale verwerking in de bouw- en grondexploitatie. Nog niet onderzocht is in hoeverre het aardbevingsbestendig realiseren van de inrichting tot meerkosten leidt. In de schadeclaim van de stichting Groninger Forum is hiervoor een bedrag opgenomen van € 0,6 miljoen. Dit bedrag is op dit moment als voorlopige reservering opgenomen in de bouw- en grondexploitatie Grote Markt oostzijde/ Groninger Forum.

Tot op heden is er geen sluitende begroting van de Stichting Groninger Forum voor de gebruiksfase. De berekeningen zijn nog niet geactualiseerd op basis van recente ontwikkeling rond het aardbevingsbestendig maken van het Groninger Forum.

Om de exploitatiebegroting meer in evenwicht te brengen zijn in 2013 en 2014 diverse oplossingsrichtingen besproken, hiermee worden substantiele stappen gezet richting een sluitende begroting. Actualisatie van de exploitatiebegroting verdient aanbeveling.

Krediet

Door de raad is in totaal € 253.581.144,= aan krediet verstrekt. Dit is inclusief de € 68 miljoen krediet die in oktober 2015 is verstrekt in verband met het aardbevingsbestendig bouwen. Onderstaande tabel geeft een overzicht van de momenten waarop u dit krediet beschikbaar hebt gesteld. Dit kredietoverzicht is nog exclusief het krediet dat we thans aanvragen voor meerkosten Stripmuseum. Binnen project Grote Markt oostzijde/Groninger Forum is het gebruikelijk om kredieten aan te vragen op het moment dat verplichtingen worden aangegaan. Zo is onder andere voor de totale aanneemsom reeds krediet beschikbaar gesteld.

<u>Datum</u>	<u>Krediet</u>
30-12-2002	€ 500.000,=
29-01-2003	€ 420.000,=
28-04-2004	€ 1.580.000,=
25-02-2006	€ 2.500.000,=
28-03-2007	€ 2.500.000,=
18-06-2008	€ 1.250.000,=
29-10-2008	€ 500.000,=
26-11-2008	€ 2.000.000,=
17-06-2009	€ 2.500.000,=
17-06-2009	€ 15.000.000,=
23-06-2010	€ 40.000.000,=
30-11-2011	€ 115.000.000,=
27-06-2012	€ 905.612,=
29-01-2014	€ 122.970,=
26-11-2014	€ 54.735,=
26-11-2014	€ 475.000,=
26-11-2014	€ 272.827,=
28-10-2015	€ 68.000.000,= +
Totaal:	€ 253.581.144,=

Voor een toelichting op de financiële beheersing en de onderhandelingen m.b.t. het aardbevingsbestendig maken van het Groninger Forum, zie de bijlage.

Ambtelijk advies (weging mogelijkheden, draagvlak en consequenties)

N.v.t.

Publiciteit

De nota wordt als geheim bestempeld omdat de bijlage financiële gegevens bevat die momenteel nog niet op straat mogen komen te liggen. Derhalve adviseren wij u bij de persconferentie het te houden bij de samenvatting.

Vervolg

Er wordt thans aangestuurd op de realisatie van het gehele project Grote Markt oostzijde in 2019. De projectplanning kent de volgende mijlpalen:

- Oplevering bouw Nieuwe Markt zuidzijde, 2017;
- Start bouw nieuwe Oostwand, medio 2018;
- Inrichting Nieuwe Markt, gefaseerd in 2016 t/m 2019;
- Oplevering Groninger Forum, Parkeergarage en Fietsenstalling, eind 2018;
- Opening Forum, 2019;
- Oplevering nieuwe Oostwand, 2019.

Bovengenoemde mijlpalen zijn indicatief. De genoemde mijlpalen zijn als uitgangspunt gehanteerd voor de geactualiseerde bouw- en grondexploitatie.